

Suomen kestävän kasvun ohjelma

**Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen
kansallinen palvelukonsepti
(investointi 2, investointi 4)
Loppuraportti**

THL:n kansallinen projekti
(29.11.2024)

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Asiakirjan tiedot

Asiakirja sisältää loppuraportin seuraavien projektien osalta (projektien nimet ja numerot sopimusliitteessä)	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kansallinen palvelukonsepti (Liite 12)	
Pilari ja investointi, jota loppuraportti koskee	Pilari 4 ja investointi 2 (huom. Investoinnin 4 osuus raportoidaan eri aikataululla)	
Sopimuksen Vahva-nro (VN/1156/2022)		
Sopimustoimijaorganisaatio	Terveystiedot ja hyvinvoinnin laitos	
Laatija / yhteyshenkilö	Pia Hakamäki, Reetta Nick ja Emilia Kollander	Yhteystiedot/Pia Hakamäki puh. 029 524 7403, etunimi.sukunimi@thl.fi

Sisällysluettelo

1 Tiivistelmä hankkeen tuloksista.....	5
5 Investointi 2: Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista	7
5.1 Projektissa kehitetyt ja käyttöön otetut monialaiset asiakas- ja palveluohjausta tukevat, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (ml. liikunta-, luonto-, kulttuuri- ja sotepalveluiden) integroidut toimintamallit osana sote-uudistuksen toimeenpanoa (THL, sopimus liite 12)	7
5.1.1 Miten projekti on edistänyt hoitotakuun toteutumista ennaltaehkäisyn ja ongelmien varhaisen tunnistamisen avulla?	7
5.1.3 Miten olette hyödyntäneet projektissa laadittuja selvityksiä?	9
5.1.4 Mitkä ovat projektin keskeisimmät tuotokset?.....	11
5.1.5 Kuinka olette osallistaneet sidosryhmiä kansallisen hyvinvoinnin monialaisen konseptin ”Hyvinvointia edistävä toiminta helposti löydettäväksi” valmistelussa?	13
5.1.6 Kuinka olette levittäneet ja jalkauttaneet em. julkaisua kohderyhmille?	14
5.1.7 Miten olette tukeneet alueita yhteistyön vahvistamisessa kuntien ja järjestöjen kanssa?	15

1 Tiivistelmä hankkeen tuloksista

Kestävän kasvun ohjelman Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kansallinen palvelukonsepti -projekti toteutetaan vuosina 2022–2026. Tämä loppuraportti kuvaa projektin toimintaa vuosina 2022–2025. Projektin tavoitteet THL:n tulossopimuksessa on konkretisoitu seuraaviksi:

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kansallinen palvelukonsepti määritellään
- Hyvinvointia ja terveyttä tukevien monialaisten palveluiden löydettävyyttä ja yhdenvertainen saavutettavuus paranevat
- Digitalisaatiota hyödyntävät yhteisöllisyyttä, osallisuutta, sosiaalista hyvinvointia sekä terveyttä edistävät palvelut ja järjestelmät kehittyvät hyvinvointialueilla yhteistyössä kuntien ja järjestöjen kanssa tuottaen lisääntyvää asiakashyötyä
- Tunnistetaan hyvinvoinnin monialaisen palvelukonseptin yhteys ja rajapinnat alueellisiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja palveluohjauksen prosesseihin

THL:n kansallisen projektin ja alueellisten hankkeiden yhteistyönä tuotettiin keväällä 2023 ”Hyvinvointia edistävä toiminta helposti löydettäväksi” -palvelukonsepti (Hakamäki ym. 2023). Siinä määriteltiin kansallinen tavoitetilä integroitujen asiakas- ja palveluohjauksen toimintamallien ja digitaalisten palvelutarjottimien kehittämiseksi. Palvelukonsepti on suunnannut sekä kansallista että alueellista kehittämistyötä. Tavoitetilan mukaisesti kaikilla hyvinvointialueella ja Helsingin kaupungissa on kehitetty ja otetaan käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen integroidut toimintamallit ja digitaaliset palvelutarjottimet.

THL:n koordinoimaan kehittämissyhteistyöhön ovat osallistuneet kaikki hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki sekä useita järjestöjä, kuntia ja kansallisia toimijoita. Hanketyön tukeen ja ohjaukseen on perustettu kansallinen verkosto, johon on nimetty yhteyshenkilöt kaikista alueellisista hankkeista. Hanketyön edetessä kansallinen projekti on perustanut myös digikehittämisen teemoihin painottuvan verkoston. Järjestöjen ja kuntien kanssa tehtävä yhteistyö on toteutunut sekä suorasti kansallisella tasolla erilaisissa tapahtumissa ja työryhmissä, mutta myös alueellisten hankkeiden hanketyön kautta. Yhteistyö muiden kansallisten hanketoimijoiden kanssa (DVV ja DigiFinland Oy) on jatkunut läpi projektin.

Palvelukonseptin jalkautus näkyy alueellisessa hanketyössä, jossa kehittämistyö kytkeytyy vahvasti kansalliseen määrittelyyn. Säännöllisesti kokoontuvat verkostot ovat mahdollistaneet tiiviin yhteistyön ja vuoropuhelun kansallisten projektien ja alueellisten hankkeiden välillä. Kansallisen projektin kehittäjätapaisissa on kehitetty palvelukonseptin eri osa-alueisiin ja sisältöihin liittyviä toimintamalleja. Laajemman verkostoyhteistyön lisäksi kansallinen projekti on tukenut alueellisten hankkeiden kehittämistyötä ja toimintamallien vakiinnuttamista pysyviin rakenteisiin mm. koulutuspilottitoiminnalla ja tarjoamalla tukea juurruttamistyöhön.

Kansallisen projektin tuottamat selvitykset, tilannekoonnit ja viestintämateriaalit ovat tarkentaneet hanketyön tavoitteita ja auttaneet kohdentamaan ja toteuttamaan toimenpiteitä. THL:n kansallisen projektin toimeksiannosta on tuotettu kolme erillistä selvitystä, ja niitä on hyödynnetty monipuolisesti kehittämistyön eri vaiheissa kansallisessa ja alueellisessa projektityössä. Lisäksi on tuotettu muita koonteja ja tukimateriaaleja aluehankkeiden tarpeisiin vastaten. Pääjulkaisukanavana on THL:n verkkosivut.

THL:ssä työskentelevien hankearviointien asiantuntijoiden toteuttamien puolivuositaitien väliarviointien mukaan asiakas- ja palveluohjauksen käytännöistä on

hanketyön edettyä yhä useammin sovittu osana sosiaali- ja terveystalveluja. Yhteistyö hyvinvointialueiden, kuntien ja järjestöjen kesken, ja ohjaus hyvinvointia tukeviin palveluihin ja toimintaan on sujuvoitunut. Kehitetyissä toimintamalleissa on huomioitu hyvinvoinnin ja terveyden puheeksioton, tilanteen kevyen kartoittamisen ja asiakasohjauksen näkökulmia ja erityisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lähetekäytäntöjä on kehitetty. (Savolainen ym. 2024.) Kaikilla alueilla valmistaudutaan hyvinvointia tukevat palvelut ja toiminnan kokoavien digitaalisten palvelutarjottimien käyttöönottoihin ja ylläpitoon syksyllä 2024. Sosiaali- ja terveystalveluissa työskentelevien ammattilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osaamista on vahvistettu koulutuksin ja vaikuttavan viestinnän avulla eri kanavissa. (Taiminen ym. 2024.)

5 Investointi 2: Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista

Tässä luvussa käsitellään monialaisen, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen integroitujen toimintamallien kehittämistä ja käyttöönottoa. Toimintamalleja tukevien digitaalisten palvelutarjottimien kehittäminen sisältyy investointiin 4, joka raportoidaan myöhemmässä aikataulussa luvun 6 mukaisesti. Myös Digi- ja väestötietovirasto ja DigiFinland Oy raportoivat projektinsa investoinnin 4 aikataulussa.

5.1 Projektissa kehitetyt ja käyttöön otetut monialaiset asiakas- ja palveluohjausta tukevat, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (ml. liikunta-, luonto-, kulttuuri- ja sotepalveluiden) integroidut toimintamallit osana sote-uudistuksen toimeenpanoa (THL, sopimus liite 12)

5.1.1 Miten projekti on edistänyt hoitotakuun toteutumista ennaltaehkäisyn ja ongelmien varhaisen tunnistamisen avulla?

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (hyte) on toimintaa, jossa edistävien, ehkäisevien ja arkea tukevien palvelujen, toimien ja yhteistyön avulla vähennetään raskaiden, korjaavien palveluiden tarvetta. Kuntien, järjestöjen ja hyvinvointialueiden toteuttamat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut ja toiminta tukevat asukkaiden mahdollisuuksia oman ja läheisten hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden sekä työ- ja toimintakyvyn ylläpitoon ja parantamiseen. Kehittämistyön tavoite on mahdollistaa palvelujärjestelmän painopisteen siirto korjaavista palveluista ennaltaehkäiseviin palveluihin ja toimintaan. Tässä kehittämistyössä on erityisesti heikoissa ja haavoittuvassa elämäntilanteessa olevien hyvinvointitarpeet esim. osallistumiskynnyksen madaltamisen käytännöt ja digiopastus. Kansallisen projektin tavoitteena on, että asukkaat löytävät hyvinvointia ja terveyttä edistävät palvelut ja toiminnan varhemmin, ja näin ainakin osa sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen tarpeesta väistyy, vähenee tai siirtyy eteenpäin elämänkaarella.

Projektissa jokaisella hyvinvointialueella ja Helsingin kaupungissa on kehitetty ja otetaan käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen integroidut toimintamallit ja digitaaliset palvelutarjottimet. Integroitujen toimintamallien avulla asiakas- ja palveluohjauksen käytännöistä on yhä useammin sovittu hyvinvointialueiden, kuntien ja järjestöjen kesken, ja ohjaus hyvinvointia tukeviin palveluihin ja toimintaan on sujuvoitunut (Savolainen ym. 2024). Kehitetyissä toimintamalleissa on huomioitu hyvinvoinnin ja terveyden puheeksioton, tilanteen kevyen kartoittamisen ja asiakasohjauksen näkökulmia. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lähetekäytäntöjä on kehitetty ja kansallinen hanke on ollut mukana myös hyvinvointilähetteen kehittämisverkostoissa. Sosiaali- ja terveystieteiden palveluissa työskentelevien ammattilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osaamista on vahvistettu koulutuksin ja viestinnän vaikuttavien keinojen avulla (mm. Taiminen ym. 2024). THL on tukenut kehittämistyössä sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen, kuntien ja järjestöjen välistä alueellista yhteistyötä, osaamisen vaihtoa sekä yhteisten työvälineiden käyttöönottoa.

Kansallisen projektin, eli THL:n, tuella on toteutettu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osaamista tukevat koulutuspilottit neljällä hyvinvointialueella ja Helsingin kaupungissa syksyllä 2024. Koulutus on tarkoitettu sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille. Koulutusta voi jatkossa soveltuvin osin käyttää myös esimerkiksi kunta- ja hyvinvointialuepäättäjien kouluttamiseen. Kansallisen ja alueellisten projektien yhteiskehittämisen tuloksena on siis luotu koulutusmateriaali, joka koostuu viidestä teema-alueesta. Se sisältää mm. hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn määrittelyä, yhdyspintatyön, verkostojen sekä monialaisen asiakas- ja palveluohjauksen sisällöllisiä

teemoja. Pilotoinnin ja palautteiden läpikäynnin jälkeen koulutusmateriaalit julkaistaan ja tarjotaan kaikkien hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin pysyvään käyttöön vuonna 2025. Osa hyvinvointialueista on sisällyttänyt jo hankesuunnitelmaansa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koulutuksen integroinnin pysyväksi toiminnaksi, esim. uusien työntekijöiden perehdytysohjelman sisällä.

Koulutustoiminnan tavoitteena on:

1. vahvistaa sosiaali- ja terveyspalvelujen ammattilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osaamista,
2. tutustuttaa heidät alueen hyvinvointia ja terveyttä edistäviin palveluihin ja -toimintaan ja
3. tutustuttaa ammattilaisten jo käytössä oleviin ennaltaehkäisevää työtä ja varhaista tukea mahdollistaviin työvälineisiin.

THL:n kansallinen projekti on keskittynyt edellä kuvattuun kehittämis- ja koulutustyöhön vuonna 2024, mutta samalla pyrkinyt tunnistamaan myös tutkimusyhteistyön mahdollisuuksia. Yhteistyö on konkretisoitunut THL:n tutkijoiden lisäksi Jyväskylän yliopiston ja Itä-Suomen yliopiston kanssa. Hyte-palvelukonseptin tutkimusyhteistyö jatkuu vuonna 2025 erityisesti lasten ja nuorten ravitsemuksen teema-alueella. THL:n ravitsemusasiantuntijoiden johdolla on käynnistynyt tutkimusyhteistyö peruskoulujen kanssa nuorten ravitsemuksesta. Tämän osaprojektin, eli tutkimustyön tavoitteena on tarkastella nuorten asenteita ja heidän ruokavalioidensa ilmasto- ja ympäristövaikutuksia ottaen samalla huomioon ruokavalion ravitsemuksellisen laadun muutokset, kouluympäristöt ja näiden terveysvaikutukset koronapandemian jälkeisenä aikana (ks. Väisänen ym. 2023).

THL:n kansallinen projekti on hyvinvointialueiden toiveesta käynnistänyt monipuolisen yhteistyön Jyväskylän ja Itä-Suomen yliopistojen kanssa. Yhteistyön tuloksena on laadittu ja julkaistu mm. Sosiaalisen markkinoinnin opas. Sitä voi soveltaa sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämistyössä, viestinnässä ja strategisessa johtamisessa. Vaikka sosiaalinen markkinointi ei ole täysin uusi tai tuntematon Suomessa, sen hyödyntämistä on rajoittanut muun muassa suomenkielisen materiaalin vähäisyys. (Taiminen ym. 2024.)

5.1.2 Millä tavoilla olette tukeneet alueiden monialaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen integroitujen toimintamallien kehittämistä?

Kansallisen projektin tehtävänä on koordinoita ja tukea hyvinvointialueilla ja Helsingin kaupungissa tehtävää laaja-alaista kehittämistyötä. ”Hyvinvointia edistävä toiminta helposti löydettäväksi” -palvelukonseptiin (Hakamäki ym. 2023) koottu kansallinen määrittelytyö on suunnannut ja selkiyttänyt kehittämistä. Kansallisen projektin tuottamat selvitykset, koonnit ja viestintämateriaalit ovat tarkentaneet hanketyön tavoitteita ja auttaneet kohdentamaan toimenpiteitä.

Alueellisen hanketyön tukeen ja ohjaukseen on perustettu kansallinen verkosto, johon on nimetty yhteyshenkilöt kaikista alueellisista RRP-hankkeista ja HUS-kuntayhtymästä. Yhteyshenkilöiden verkosto on kutsuttu koolle kuukausittaisiin kehittäjätapaisiin elokuusta 2022 alkaen ja tapaamiset jatkuvat RRP-hankekauden loppuun asti. Kehittäjätapaukset tukevat alueellisen hanketyön suuntaamista, yhteiskehittämistä sekä mahdollistavat yhtenäisen tiedottamisen ja vertaisoppimisen alueiden välillä. Kehittäjätapauksien painopisteenä on ollut kansallisen palvelukonseptin määrittely ja jalkauttaminen sekä integroitujen asiakas- ja palveluohjauksen toimintamallien

kehittäminen. Hanketyön edetessä kansallinen projekti on perustanut myös digikehittämisen teemoihin painottuvan vertaisfoorumin, joka kokoontuu niin ikään kuukausittain. Tässä ovat mukana ainoastaan omaa alueellista hyvinvoinnin digitaalista palvelutarjotinta kehittävät hyvinvointialueet. Säännöllisesti kokoontuvat verkostot ja yhteydenpito tarvittaessa myös tapaamisten välillä on mahdollistanut tiiviin yhteistyön ja vuoropuhelun. Hyvät kumppanuudet kansallisten projektien ja alueellisten hankkeiden välillä tukevat myös integroitujen toimintamallien kehittämistyön juurruttamista osaksi pysyviä rakenteita ja johtamista kansallisten tavoitteiden suuntaisesti.

Alueelliset hankkeet kuvaavat kehittämänsä toimintamallit Innokylään, joka on THL:n ylläpitämä, kaikille avoin kehittämisympäristö. Innokylään vietyjä toimintamallikuvauksia voidaan hyödyntää myös kehittämistyön sisältöjen tarkastelussa. Kansallinen projekti on tukenut ja ohjannut alueita kuvausten teossa, sekä tuottanut ohjemateriaaleja ja webinaareja aluehankkeiden tueksi. (THL 2024b.)

THL:n HYTE-toimintamallien arvioinnissa (THL 2024a) tarkastellaan toimintamallien näyttöä, vaikuttavuutta ja käytäntöön sovellettavuutta yhteismitallisin kriteerein. Strukturoitu vertaisarviointi tuottaa koontitietoa toimintamallien vaikuttavuudesta päätöksentekoon. HYTE-palvelukonseptityöhön sisältyvistä ja aluehankkeissa edelleen kehittyvistä toimintamalleista HYTE-toimintamallien arviointiprosessissa ovat mukana esimerkiksi Hyvinvointilähete (Lapin hyvinvointialue 2021), Kaikukortti (Kaikukortti 2024) ja Liikkumisen edistämisen mini-interventiomalli (Helsingin kaupunki 2023).

Kansallinen projekti on tukenut alueellisissa hankkeissa kehitettyjen toimintamallien vakiinnuttamista pysyviin rakenteisiin tarjoamalla työpajatyöskentelyä juurruttamistyön suunnitteluun syyskaudella 2024. Kolmen työpajan sarja toteutetaan THL:n ja Vaikuttavuuskeskuksen yhteistyönä. Tavoitteena on tarjota alueellisille hankkeille tietoon ja kokemukseen pohjautuvaa käytännönläheistä tukea.

5.1.3 Miten olette hyödyntäneet projektissa laadittuja selvityksiä?

Projektin toimintamallien ja digitaalisten ratkaisujen kehittämisen kokonaisuus perustuu Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kokonaisarkkitehtuurin (Lohtander ym. 2021) sekä lukuisiin eri ministeriöiden, toimialojen ohjeistuksiin ja suosituksiin. Näistä keskeisiä listattuna:

- Elintapaohjauksen tarkistuslista ([STM 2022](#))
- Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030: Toimeenpanosuunnitelma ([VN 2021](#))
- Kansallinen luonnon virkistyskäytön strategia 2030: Valtioneuvoston periaatepäätös ([VN 2022](#))
- Liikuntaneuvonta yhdyspinnoilla – ohjeistus sote-uudistuksen valmisteluun ja toimeenpanoon ([OKM 2022](#))
- Suositus taiteen ja kulttuurin saatavuuden ja saavutettavuuden parantamiseksi sosiaali- ja terveydenhuollossa ([OKM 2018](#))
- Järjestötieto hyvinvointialueiden tietojohdamisessa: Selvityshenkilöiden raportti kansalaisyhteiskunnasta saatavan tiedon hyödyntämisestä sosiaali- ja terveydenhuollossa ([STM 2021](#))

Kansallisen projektissa on tuotettu kolme erillistä selvitystä, ja niitä on hyödynnetty monipuolisesti kehittämistyön eri vaiheissa sekä kansallisesti että alueellisesti. Ensimmäinen projektin selvitysjulkaisu oli tutkimustiedon yhteenveto väestöryhmistä, joiden

tilanne heikkeni koronaepidemian aikana erityisen paljon. Tässä esiselvityksessä tarkasteltiin näiden eri väestöryhmien hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyviä haasteita sekä ratkaisuvaihtoehtoja. Selvityksessä kartoitettiin, millaisilla hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteillä erityisesti heikossa ja haavoittuvassa elämäntilanteessa olevien väestöryhmien hyvinvointia ja terveyttä voitaisiin vahvistaa kunnissa, järjestöissä ja hyvinvointialueilla. (Majlander ym. 2022.)

Tämän edellä kuvatun kohderyhmiä koskevan selvityksen rinnalla laadittiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaalisten ratkaisujen selvitys (THL ym. 2023). Siinä kartoitettiin ja arvioitiin kansallisia ja hyvinvointialueiden olemassa olevia digitaalisia ratkaisuja, jotka tukevat hyte-palvelukonseptin mukaista kehittämistyötä alueilla, ja selvitettiin myös järjestöjen käytössä olevien erilaisten digitaalisten ratkaisujen tilannetta. Selvityksen loppuyhteenvetona arvioitiin yhdessä hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin kanssa esimerkiksi olemassa olevien digitaalisten ratkaisujen soveltuvuutta jatkokehittämiseen. Selvityksen tekovaiheessa toteutettiin myös aluekohtaisia ammattilaisten työpajoja, asiantuntijoiden haastatteluja sekä THL:n kaksi asukastyöpajaa yhdessä hyvinvointialueiden kanssa. Asukastyöpajat järjestettiin erikseen nuorille ja ikääntyneille.

Kaikkien hyvinvointialueiden yhteisessä työpajassa joulukuussa 2022 tutustuttiin digitaalisia ratkaisuja koskevan selvityksen alustaviin tuloksiin ja työstettiin tulossa olevien asiakas- ja palveluohjauksen toimintamalleja tukevan kansallisen digitaalisen palvelutarjotin ratkaisun tärkeimpiä ominaisuuksia. Selvitystä on hyödynnetty myös digikehittämisestä vastaavien kumppanien kehittämistyön suunnittelussa ja toteutuksessa. Digiratkaisuja koskevan selvityksen toimeksiantajina olivat THL ja DigiFinland Oy yhteistyössä. Näin turvattiin, että kehittämistyön tavoitteiden asettamisen ytimessä ovat kaikkien hyvinvointialueiden aluekohtaiset tarpeet ja toiveet. Selvityksen toteutti Deloitte Oy (18.8.-31.1.2023).

Kolmas selvitys käsitteli digipalveluiden hyödyntämiseen liittyviä yksilötason tekijöitä. Se perustui tutkimustiedon systemaattiseen koontiin digipalveluiden käyttöön liittyvistä yksilötason tekijöistä eri asiakasryhmissä digisoveltuvuuden näkökulmasta (Virtanen ym. 2023). Selvitystä on hyödynnetty kehittämistyössä, koulutuksissa ja digiratkaisujen juurruttamisvaiheessa. Selvitys tuotettiin yhteistyönä THL:n DigiIN-hankkeen aiheeseen perehtyneet tutkimusryhmän kanssa. Digisoveltuvuus edellytetään huomioitavan myös alueellisissa palvelupolkujen ja -ketjujen kehittämisessä. Tämä tarkoittaa, että myös digiratkaisujen ulkopuolelle jääville on tarjottava ohjausta ja neuvontaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluista ja toiminnasta.

Edellä kuvattujen selvitysten lisäksi projekti on tuottanut yhdessä hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin sekä laajan asiantuntijajoukon kanssa seuraavat julkaisemattomat selvitykset/koonnit:

- Hyvinvoinnin puheeksiotto ja hyvinvointikyselyt asiakasohjauksessa -kartoituksen tulokset (Nick ym. 2024)
- Hyvinvointilähetteet ja muut hyte-lähetteet kartoitus 2022 (Valli ym. 2022)
- Innokylään kuvattujen toimintamallien välitarkastelu ja arviointi (Latvala ym. 2024)
- Lähtötilannekartoitus PTV-tietojen kattavuus ja suunnitelmat kattavuuden kasvattamiseksi (Hyvinvointialuekohteiset koonnit 2023)

Näitä selvityksiä on hyödynnetty kehittämistyön suuntaamisessa ja tavoitteiden asettamisessa. Palvelutietovarantoon (PTV) liittyvän selvityksen jatkotyönä toteutettiin kehittämispiilotit kolmen hyvinvointialueen kanssa sekä PTV-tietojen laadun ja kattavuuden auditointiprosessi (Pauna ym. 2024).

5.1.4 Mitkä ovat projektin keskeisimmät tuotokset?

Kansallisen määrittelytyön kokoava konsepti (välitavoite):

- Hyvinvointia edistävä toiminta helposti löydettäväksi : hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kansallisen palvelukonseptin määrittelyä (Hakamäki ym., THL 2023) <https://yhteistyotilat.fi/wiki08/display/JULHTPK>

Julkaisut (esiselvitykset listattu luvussa 5.1.3):

- Hyvinvoinnin edistäminen asiakas- ja palveluohjauksessa, Tiedä ja toimi -kortti (Nick ym., THL 2023) <https://www.julkari.fi/handle/10024/147898>
- Taiminen, H., Sormunen, M. & Mäki-Opas, T. 2024. Sosiaalinen markkinointi - Ihmisen ja yhteiskunnan yhteistä etua edistämässä. Opas 1/2024. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-360-7>
- Khan & Giurca et al. (2024) [Social Prescribing Around the World A World Map of Global Developments in Social Prescribing Across Different Health System Contexts: 2024](#). National Academy for Social Prescribing & WHO.
- Muut julkaisemattomat kansallisen määrittelytyön jalkautumista tukevat selvitykset, koonnit ja työpaperit

Verkkoviestintä:

- Hankkeen pääviestikanavana verkkosivusto (fi, sv ja en) <http://thl.fi/hyte-palvelukonsepti>
- Nostot THL:n uutiskirjeissä, mm. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen uutiskirje, Kestävän kasvun ohjelman uutiskirje
- Nostot muissa uutiskirjeissä, mm. Ympäristöministeriön luonnon virkistyskäytön uutiskirje, SOSTE ry:n uutiskirje, Taikusydän-uutiskirje

Videot:

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on hyvinvointialueiden, kuntien ja järjestöjen tehtävä: <https://youtu.be/6pifpPOP8Gw?si=iZJnMB-3tk9LEp0I>
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on vaikuttamista arjen valintoihin: https://youtu.be/Y8IPDo_Z6NM?si=7CDBs072GSBsJ-hX
- Hyvinvointia rakentamassa: yhdyspinnat hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä: https://youtu.be/qUnL46CV42U?si=xDDk_nLJaze4RIN7
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen asiakas- ja palveluohjauksessa: <https://youtu.be/DT6kQb3ymzU?si=JTiNTc0bJQur9Lc9>
- Hyvinvointia edistävä toiminta helposti löydettäväksi (THL ja DVV): <https://www.youtube.com/watch?v=wJBtQR9FopA>

Esitteet:

- Esite suomeksi: https://thl.fi/documents/155392151/195570403/THL_HYTE-palvelukonsepti_210x210_2s_esite_27_6_2024.pdf/b5caf45f-6e40-8573-75aa-478e601031f5/THL_HYTE-palvelukonsepti_210x210_2s_esite_27_6_2024.pdf?t=1720592554311
- Esite ruotsiksi: https://thl.fi/documents/155392151/195570403/THL_HYTE-palvelukonsepti_ruotsi_01_27.6.2024.pdf/22dee98a-e379-6e11-de13-840b82d76377/THL_HYTE-palvelukonsepti_ruotsi_01_27.6.2024.pdf?t=1720592611164

Sosiaalisen median kampanjat ja asiantuntijaviestintä eri kanavissa, mm:

- Hyvinvointialueiden päättäjille ja johdolle ennakkojulkaisuna koulutuspilottien videot (THL:n LinkedIn 11/2024)

- Sosiaalisen markkinoinnin opas julkaisun nostot kehittäjille, viestijöille sekä strategisen johtamisen asiantuntijoille (THL:n LinkedIn 11/2024)

Blogit ja artikkelit, mm.:

- Tasala, T., Savolainen, N. & Hakamäki, P. (Abstrakti WHO:n Healty Cities konferenssi 2023) National concept for well-being and health promotion - developing operating models and digital solutions. Finnish Healthy Cities Network.
- Hakamäki, P., Kauppinen, T., Nick, R. & Valli, N. (Työterveyslääkäri-lehti 01/2024): Hyvinvointia tukevat palvelut kootaan digitaaliselle palvelutarjottimelle.
- Kauppinen, T., Nick, R. & Pauna, M. (THL-blogi 1/2024): Sote-johtaja, löytävätkö asukkaat alueesi hyte-palvelut? <https://thl.fi/-/sote-johtaja-loytavatko-asukkaat-alueesi-hyte-palvelut-1>
- Nick, R., Hakamäki, P., Kauppinen, T. & Kyyrö, R. (ProTerveys-lehti 2/2024) : Palvelutarjotin kokoaa alueelliset palvelut yhteen. Ammattilehti.
- Savolainen, N., Nick, R. & Kaltemaa-Uurtamo, M. (THL-Blogi 3/2024): Hyte-lähetekäytännöt on otettava osaksi hyvinvointialueiden, kuntien ja järjestöjen pysyvää toimintaa. <https://blogi.thl.fi/hyte-lahetekaytannot-on-otettava-osaksi-hyvinvointialueiden-kuntien-ja-jarjestojen-pysyvaa-toimintaa/>
- Lahtinen, K., Nick, R. & Savolainen, N. (Innokylä-blogi 9/2024): Mittaaminen ja arviointi tuo muutoksen näkyväksi. <https://innokyla.fi/fi/sujuvat-palvelut-projekti#Mittaaminen%20ja%20arviointi>

Kansalliset seminaarit ja webinaarit, mm.:

- Kansallisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelukonseptin aloitustilaisuudet hyvinvointialueille 3.6.2022 ja järjestöille 4.11.2022
- ”Hyvinvointia edistävä toiminta helposti löydettäväksi”-palvelukonseptin esittelytilaisuus 4.9.2023: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLVpfzFDc4BUAXwU-GQZvRewbWNAqN3M9U>
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kansallisen palvelukonseptin tulokset käyttöön -seminaari 13.5.2025: <https://thl.fi/ajankohtaista/tapahtumat/tapahtumakalenteri/2025-05-13/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-kansallisen-palvelukonseptin-tulokset-kayttoon-seminaari-rrp-p4-i2->
- Muut kansalliset RRP-webinaarit

Puheenvuorot useissa muiden järjestäjien toteuttamissa seminaareissa ja webinaareissa, mm.

- Terve Kunta -verkostopäivät 19.4.2023
- Kuntamarkkinat 14.9.2023
- Kulttuurihyvinvoinnin aamupäivä 27.9.2023
- Terveystieteiden päivät 12.10.2023
- Elintapaohjauksen kehittäjäverkostossa säännöllinen info, UKK-instituutti esim. 23.11.2023 ja 26.3.2024
- Vaikuttavuusverkosto 25.1.2024
- International Social Prescribing Collaborative 6.3.2024
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yksikkökokous, THL esim. 25.3.2024
- Luonnon virkistyskäyttöstrategia -seminaari, YM, 18.4.2024
- Taide vaikuttaa – kulttuurihyvinvoinnin toimijoiden kansallinen tilaisuus 7.11.2024

- Kansallinen tilaisuus seurakunnille PTV-työn tueksi 7.11.2024
- Thailand Committee on Public Health -delegaatio, THL-vierailu 18.11.2024
- Hyvä kierre -päivä, HUS, 20.11.2024
- Kehittyvä vanhustyö 2025 11.2.2025

5.1.5 Kuinka olette osallistaneet sidosryhmiä kansallisen hyvinvoinnin monialaisen konseptin ”Hyvinvointia edistävä toiminta helposti löydettäväksi” valmistelussa?

”Hyvinvointia edistävä toiminta helposti löydettäväksi” -palvelukonseptin (Hakamäki ym. 2023) määrittelytyöhön osallistuivat kaikki hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki sekä järjestöjä, kuntia ja kansallisia toimijoita. Osallistumismahdollisuuksia tarjottiin eri verkostojen ja työryhmien tapaamisissa (yhteiskehittäminen), mahdollisuuksina kommentoida luonnoksia sekä avoimen kommentointikierroksen aikana. Määrittelytyön ajan säännöllisesti kokoontuvia työryhmiä olivat aluehankkeiden yhteyshenkilöiden ryhmä (kehittäjätapaukset), kunta- ja järjestöryhmä sekä kansallisten asiantuntijoiden ryhmä. THL:n asiantuntijoilla oli mahdollisuus osallistua myös THL:n sisäisissä tilaisuuksissa (mm. THL-torstai, eri tiimien kokoukset).

Konseptin (Hakamäki ym. 2023) valmisteluun osallistui mm. seuraavien tahojen edustajia:

- **Kaikki hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki**
- **Kuntien edustajina** Suomen kuntaliitto ry, Terve kunta -verkosto sekä kunta- ja järjestöryhmän osallistujina verkoston kunnista Järvenpää, Sodankylä, Tampere, Utajärvi ja Vantaa
- **Järjestöjen edustajina** SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry, Suomen Punainen Risti, Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry, MIELI Suomen Mielenterveys ry, Sininauhaliitto, Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry, Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry
- **Kansallisista toimijoista ja valtion laitoksista** STM, THL, DVV, OKM, OPH, YM, Metsähallitus, Taike, UKK-instituutti, DigiFinland Oy ja Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy, Valtion ravitsemusneuvottelukunta, Liikkuva aikuinen -ohjelma

Luonnos palvelukonseptin kuvauksesta oli kommentoitavissa otakantaa.fi-palvelussa huhtitoukokuussa 2023. Avoimella kommentointikierroksella kerättiin kommentteja mm. hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminnasta ja sen kehittämisestä vastaavilta ammattilaisilta, asiantuntijoilta ja organisaation johdolta hyvinvointialueilta, kunnista ja järjestöistä. Kommentointipyyntö lähetettiin hyvinvointialueiden ja Manner-Suomen kirjaamoihin sekä yli 300 järjestötoimijalle, Terve kunta -verkoston yhteyshenkilöille ja luottamushenkilöille sekä hankkeen toimintaan osallistuneille asiantuntijoille ja asiantuntijaryhmille. Lisäksi avoimesta kommentoinnista tiedotettiin useiden verkostojen uutiskirjeissä.

Avoimen kommentointikierroksen aikana luonnoksesta saatiin lähes 200 kommentointia tai laajassa kokoonpanossa laadittua lausuntoa, joita hyödynnettiin konseptin tarkentamisessa ja kehittämisessä. Kommentointikierroksen päätyttyä kommentteille ja laajoille lausunnoille toteutettiin sisällönanalyysi eli ne teemoiteltiin ja niiden pohjalta käytiin tarvittavat jatkokeskustelut tarkennus- ja muutospyyntöistä myös eri sisältöalueiden asiantuntijoiden kanssa. Avoimen kommentoinnin pohjalta tehtiin tarkennuksia tekstisisältöihin, selkeytettiin julkaisua lisäämällä taulukoita ja uudistamalla kuvia sekä tehtiin muutoksia julkaisun rakenteeseen.

THL:n kansallinen projekti toteutti keväällä 2023 kaksi asukastilaisuutta yhteistyössä hyvinvointialueiden kanssa. Tällä haluttiin varmistaa asukkaiden, eli kohderyhmän äänen kuuluminen kehittämistyön alkuvaiheesta alkaen. Ikääntyneille suunnattu asukastilaisuus toteutettiin Pohjois-Savon hyvinvointialueella ja nuorille aikuisille suunnattu tilaisuus Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella. Tilaisuuksissa kerättiin asukkaiden näkemyksiä ja tarpeita, joita hyödynnettiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelukonseptin ja digitaalisten ratkaisujen kehittämistyössä. Asukkaiden näkemyksiä saatiin valmisteluun myös avoimen kommentointikierroksen kautta.

5.1.6 Kuinka olette levittäneet ja jalkauttaneet em. julkaisua kohderyhmille?

”Hyvinvointia edistävä toiminta helposti löydettäväksi” -palvelukonsepti (Hakamäki ym. 2023) on keskeisin kehittämistyötä ohjaava julkaisu. Palvelukonsepti on saatavilla avoimesti verkosta (THL:n Yhteistyötilat ja Julkari).

Palvelukonseptijulkaisua esiteltiin ensimmäisen kerran kansallisessa webinaarissa 4.9.2023. Tilaisuuden puheenvuorot tallennettiin ja ovat saatavilla avoimesti verkosta tekstitettynä (THL 2023). Palvelukonseptin esittelyn tueksi tuotettiin viestintämateriaaleja, kuten hankkeen verkkosivut, esite ja diaesitys suomeksi ja ruotsiksi. Palvelukonseptia on THL:n toimesta esitelty lukuisissa foorumeissa, työryhmissä sekä kansallisissa ja alueellisissa tilaisuuksissa. Kansallisen projektin tavoitteet ja toimenpiteet toteuttavat palvelukonseptin jalkauttamista.

Palvelukonsepti on suunnannut kehittämistyötä kansallisissa ja alueellisissa projekteissa. Käytännössä THL:n kansallisen projektin kehittämistyö ja alueellisille hankkeille suunnattu tuki on kokonaisuudessaan palvelukonseptin levittämistä ja jalkautusta. Julkaisu määrittelee yhteisen tavoitetilan integroitujen toimintamallien ja digitaalisten palvelutarjottimien kehittämiselle. Alueellisille hankkeille palvelukonsepti antaa konkreettisia ohjeita ja esimerkkejä kehittämistyön sisältöjen valintaan. Kansallisen verkoston kehittäjätapamisissa on paneuduttu palvelukonseptin eri osa-alueisiin. Palvelukonseptin jalkautus näkyy alueellisessa hanketyössä, jossa kehittämistyö kytkeytyy vahvasti kansalliseen määrittelyyn. Kansallinen projekti on tukenut alueellisia toimijoita, järjestöjä sekä kansallisia toimijoita tiedon jalkauttamisessa hyvinvoinnin eri sisältöalueille näiden toimijoiden omien verkostojen kautta.

Palvelukonseptin jalkauttaminen on tuonut esiin myös kansallisen tiedonhallinnan kehittämistarpeita. Sosiaali- ja terveystieteissä tehtävän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön näkyväksi tekemisestä on käynnistetty esimerkiksi keskustelua kirjaamisessa hyödynnettävien toimenpidekoodien kehittämiseksi. Yhteistyössä Digi- ja väestöviraston kanssa on kehitetty julkisten palvelujen palveluluokittelua. Osana THL:n informaatio-ohjausta ja kirjaamisen kehittämistä olisi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut ja toiminta (sis. teemat liikuntaneuvonta, kulttuurihyvinvointi ja lähiluonnossa liikkuminen) hyvä nähdä jatkossa osana sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja palveluohjausta sekä näitä koskevaa luokitusten pitkänaikavälin kehittämistä. Käynnissä olevaan THL:n projektiin (RRP P412) ei sisälly kansallisen ja alueellisen tiedolla johtamisen, seurannan ja arvioinnin sisältöjen kehittäminen, mutta kehittämistarpeita on tunnistettu ja niitä välitetty eteenpäin osana muuta THL:n työtä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelutarjottimet voivat jatkossa tarjota kävijämäärien lisäksi vertailutietoa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelujen ja toiminnan alueellisesta tarjonnasta, kysynnästä sekä hyödyistä erilaisissa konteksteissa.

5.1.7 Miten olette tukeneet alueita yhteistyön vahvistamisessa kuntien ja järjestöjen kanssa?

THL:n koordinoimaan kehittämissyhteistyöhön ovat osallistuneet kaikki hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki, sekä kunnat, useita kansallisia järjestöjä ja toimijoita. Järjestöjen ja kuntien kanssa tehtävä yhteistyö on toteutunut sekä suorasti kansallisen tasolla erilaisissa tapahtumissa ja työryhmissä, mutta myös alueellisten hankkeiden hanketyön kautta. Yhteistyötä eri toimijoiden välillä on tiivistetty myös Hyvil Oy:n, Suomen Kuntaliiton ja SOSTEn tukemana.

Yhteistyö kansallisen projektin toteuttamiseksi on ollut tiivistä erityisesti Suomen Terve Kunta -verkoston ja sen johtoryhmän kanssa. Terve Kunta -verkosto on kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tueksi vuonna 1996 perustettu verkosto, jota THL koordinoi osana pysyvää toimintaa. Verkosto kokoaa yhteen kuntia, joissa hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on keskeinen strateginen linjaus ja toimintaa ohjaava periaate. Verkosto osallistuu alan kansainväliseen kehittämiseen eli WHO:n European Healthy Cities -verkoston avulla. Projekti valmisti Terve Kunta -verkoston johtoryhmän kanssa syksyllä 2024 myös kuntakirjeen, jossa kuntia muistutettiin toteuttamaan omaa rooliaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelujen, toiminnan ja yhdyspintojen vahvistamiseksi. Kuntien infokirje lähetettiin kaikkien Manner-Suomen kuntien kirjaamoihin kuntajohtajalle osoitettuna THL:n toimesta. Vastaavan kirjeen järjestöjohtajille lähetti myös SOSTE THL:n ja Digi- ja väestötietoviraston kanssa yhteistyössä.

THL:n kansallinen projekti on osallistunut ja valmistellut viestinnälliset materiaalit Kuntamarkkinoille eli Suomen Kuntaliiton järjestämään kunta-alan vuotuiselle seminaaripäivälle. Tapahtuma kokoaa kuntien, valtion ja muun julkisen hallinnon päättäjät sekä palveluiden tarjoajat yhteen. Järjestöjen kanssa yhteistyötä on rakennettu erityisesti SOSTen tapahtumien ja viestinnän konkreettisina yhteisponnistuksina. THL:n kansallinen projekti on luonut kuukausittaisissa kehittäjäverkoston tapaamisissa myös hyvien käytäntöjen jakamisen foorumin. Aluehankkeet ovat esitelleet ja jakaneet hyviä yhteistyökäytäntöjään ja oppeja. Näitä materiaaleja ja niiden jakamista varten on luotu myös sähköinen alusta. Alustalla (Teams-kanava) on voinut keskustella ja kysyä vinkkejä myös säännöllisten tapaamisten välissä. Kehittämisessä luottamuksellinen ilmapiiri on näkynyt vilkkaana keskusteluna ja myös säännöllisiä live-tapaamisia on pidetty onnistuneina. Niihin osallistumisprosentti on pysynyt erittäin korkeana.

Lähdeluettelo

Hakamäki, P., Nick, R., Valli, N. & Kuitunen-Kaija, O. (2023): Hyvinvointia edistävä toiminta helposti löydettäväksi: hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kansallisen palvelukonseptin määrittelyä. <<https://yhteistyotilat.fi/wiki08/display/JULHTPK>>. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Hakamäki, P., Kauppinen, T., Nick, R. & Valli, N. (2024): Hyvinvointia tukevat palvelut kootaan digitaaliselle palvelutarjottimelle. Työterveyslääkäri -lehti 1/2024 s 24-27.

Haumo, R., Hemminki, S., Lehtimäki, S., Marjanen, K., Lahti, T., Santalahti, A. & Tenkula, T. (2023): Arkeen Voimaa (ArVo). HYTE-toimintamalli. <<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2023081696906>>. THL:n julkaisusarja.

Helsingin kaupunki (2023): Liikkumisen edistämisen mini-interventio. Innokylä.

<https://innokyla.fi/sites/default/files/2023-03/liikkumisen_edistamisen_mini-interventio_yhteistyokumppaneille_2023_A4_PAINO%20%281%29.pdf>.

Kaikukortti (2024): Kaikukortin verkkosivut. <<https://kaikukortti.fi/>>. Verkkosivusto. Viitattu 14.10.2024.

Kauppinen, T. (2023): Hyte on kuntien ja hyvinvointialueiden yhteinen asia. Kuntamarkkinat-blogi 29.8.2023.

Kauppinen, T., Nick, R., Pauna, M. (2024): Sote-johtaja, löytävätkö asukkaat alueesi hyte-palvelut? THL sote-johtamisen aihe sivuston artikkeli 6.2.2024. <<https://thl.fi/-/sote-johtaja-loytavatko-asukkaat-alueesi-hyte-palvelut-1>>.

Khan & Giurca et al. (2024): [Social Prescribing Around the World A World Map of Global Developments in Social Prescribing Across Different Health System Contexts: 2024](#). National Academy for Social Prescribing & WHO.

Lapin hyvinvointialue (2021): Hyvinvointilähete. Verkkosivu. <<https://hyvinvointilahete.fi/>>. Viitattu 11.10.2024.

Latvala, M., Hakamäki, P., Kauppinen, T. & Nick, R. (2024). Innokylään kuvattujen toimintamallien välitarkastelu ja arviointi. Julkaisematon koonti. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

Lohtander, M., Hätönen, H., Katainen, J., Lundkvist, T., Siira, T. & Hovi, A-M. (2021): Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisarkkitehtuuri. <https://stm.fi/documents/1271139/48496181/Hyvinvoinnin+ja+terveyden+edist%C3%A4misen+kokonaisarkkitehtuuri_2021_11.pdf/1ee1af2c-84a0-67fd-b39a-ce343a6939d4/Hyvinvoinnin+ja+terveyden+edist%C3%A4misen+kokonaisarkkitehtuuri_2021_11.pdf?t=1640004797802>. Sosiaali- ja terveysministeriö.

Majlander, S. & Kilpeläinen, K. (2022): Väestöryhmät, joiden tilanne heikkeni koronaepidemian aikana. Miten ottaa huomioon haavoittuvassa asemassa olevat hyvinvoinnin ja terveydenedistämässä. <<https://www.julkari.fi/handle/10024/145809>>. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

Nick, R., Kauppinen, T. & Valli, N. (2023): Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen asiakas- ja palveluohjauksessa. <<https://www.julkari.fi/handle/10024/147898>>. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

Nick, R. & Hakamäki, P. (2024). Hyvinvoinnin puheeksiotto ja hyvinvointikyselyt asiakasohjauksessa -kartoituksen tulokset. Julkaisematon koonti. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

Nick, R., Hakamäki, P., Kauppinen, T. & Kyyrö, R. (2024) Palvelutarjotin kokoa alueelliset palvelut yhteen. Artikkel. ProTerveys-lehti 2/2024.

Pauna, M. & Hakala, N. (2024): Palvelutietovarannon hyte-palvelukuvausten tarkastelu. Julkaisematon diaesitys seurantarhymässä 19.9.2024.

Savolainen, N. & Liukko, E. (2024): Suomen kestävä kasvun ohjelman väliarviointiraportti Q2/2024. Osittain julkaistu raportti. <<https://innokyla.fi/sites/default/files/2024-09/Innokyla%20%281%29.pdf>>. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

Taiminen, H., Sormunen, M. & Mäki-Opas, T. (2024): Sosiaalinen markkinointi: Ihmisen ja yhteiskunnan yhteistä etua edistämässä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. <<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-360-7>>

THL (2023): Hyvinvointia edistävä toiminta helposti löydettäväksi – palvelukonseptin esittelytilaisuuden tallenteet. <<https://www.youtube.com/playlist?list=PLVpfzFDc4BUAXwU-GQZvRewbWNAgN3M9U>>.

THL (2024a) HYTE-toimintamallien arviointi. Verkkosivu. <<https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/tieto-ja-toimintamallit/hyte-toimintamallien-arviointi>>. Viitattu 11.10.2024. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

THL (2024b) Kansallinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelukonsepti (RRP). Innokylä-sivu. <<https://innokyla.fi/fi/kokonaisuus/kansallinen-hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-palvelukonsepti-rrp-0>>. Viitattu 15.10.2024. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

THL, DigiFinland Oy & Deloitte Oy (2023). Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaaliset ratkaisut (Lyhyt koonti diaesitys 2 Mt). <<https://www.julkari.fi/handle/10024/147901>>. Esiselvitys.

THL & STM (2023). Hyvinvointialueille uusi työkalu asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Uutinen 30.8.2023. <<https://thl.fi/fi/-/hyvinvointialueille-uusi-tyokalu-asukkaiden-hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamiseen>>.

Ullgren-Lajunen, S. & Piponius, L. (2023): Digitaalisten ratkaisujen kansallinen kehittäminen Suomen kestävä kasvunohjelmassa (RRP) - THL:n Tiekartta. <<https://www.julkari.fi/handle/10024/147901>>. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

Valli, N., Hakamäki, P. & Nick, R. (2022). Hyvinvointilähteet ja muut hyte-lähteet kartoitus. Julkaisematon koonti. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

Virtanen, L., Kaihlanen, A. M., Kainiemi, E., Hakamäki, P., & Heponiemi, T. (2023). Hyvinvointiyhteiskunnan erilaiset digipalveluiden käyttäjät – Katsaus digipalveluiden hyödyntämiseen liittyvistä yksilötason tekijöistä. <<https://www.julkari.fi/handle/10024/146888>>. Työpaperi 31/2023. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

Väisänen, M., Koreasalo, M., Salo, T., Takkinen, H-M., Niinistö, S., Raulio, S. & Virtanen, S. (2023). Nuorten ravitsemusseurannan esitutkimus. <<https://www.julkari.fi/handle/10024/147333>>. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.